

הישע ב

תִּקְרָאֵי לִי עוֹד בְּעֵינַי : יִי וְהִקְרַתִּי אֶת־שְׁמוֹת הַבְּעָלִים מִפִּיהָ וְלֹא־
 יִזְכְּרוּ עוֹד בְּשֵׁמָם : י וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית בְּיוֹם הַהוּא עִם־חַיִּית
 הַשָּׂדֶה וְעִם־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרָמַשׁ הָאֲדָמָה וְקִשְׁת וְחַרְב וּמִלְחָמָה
 אֲשֶׁבֶד מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁכַּבְתִּים לְבַטָּח : כֹּה וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם
 וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים : כִּי וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי
 רש"י באמונה

בעורים : בעלי. לשון חדנות ומורא, ורבותיו פירשו ככלה בבית חמיה ולא ככלה בבית אביה : (יט) ולא
 יזכרו עוד. ישראל בשמם של בעלים, או לא יזכרו הבעלים בשמם של ישראל לומר שהם אלוהות להם,
 או לא יזכר שם הבעלים עוד כד"א (ישעיה ב') והאלילים כליל יחלוף : (כ) עם חית השדה. שאשכנז
 מזיקין מן העולם וכן הוא אומר (שם י"ח) לא ירעו ולא ישחיתו וגו' : (כא) בלדק ובמשפט. שחטאנו
 בהן : ובחסד וברחמים. שיבוא לך מאתי על ידיהם, באזרהם אבינו כתיב (בראשית י"ח) כי ידעת
 למען אשר יזכה וגו' לעשות צדקה ומשפט וכעבדן נתן לבניו חסד ורחמים מאת הקב"ה שנאמר (דברים
 ז') ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד (שם י"ג) ונתן לך רחמים, פסקו מן הצדקה והמשפט
 כמו שנאמר (עמוס ה') ההופכים ללענה משפט וצדקה לארץ הניחוח, אף הקב"ה אסף מהם החסד וברחמים
 שנאמר (ירמיה ס"ו) כי חספתי את שלוני מאת וגו' את החסד ואת הרחמים, וכשיחזרו לעשות צדקה ומשפט
 שנאמר (ישעיה א') ציון במשפט חפדה וגו', הקב"ה מוסיף עליהם רחמים וחסד ושופה אותן עטרה
 לארבעתן ומשיבן בראשן : (כב) וארשתוך לי באמונה. בשכר האמונה שהאמונה בגולה להבטחות שעל

מצודת דוד מצודת ציון
 וזהו לפי שם הכתוב הוא משותף לשם העכו"ם פסל העשו רגל וכן רמש וזכר כף (תהלים קמ"ה) : (כא) וארשתוך
 לגבא השמים לכן לא ישמע שם זה על פיה : (יט) והסרתי.

ר"ל אתן בלבה להסיר פניה שמות הבעלים אף בזולת כוונה על פסל העכו"ם : ולא יזכרו. הבעלים לא יזכו נזכרים עוד
 בשמם אשר קראו להם כ"א יבטל לגנאי : (כ) וכתתי וגו'. ר"ל חית שדה וגו' לא ישחיתו בהם כאלו כרתו עמהם
 בריה ביום : אשכנז. ר"ל אבטל כלי מלחמה והמלחמה עלמה : (כא) וארשתוך. אקח אותך להיות ארסתי עד
 פולס ולא תאמץ עוד בך : בלדק ובמשפט. בעבור הצדק והמשפט שתעשי או ובעבור החסד וברחמים שאעשה עמך כי

באור המלות גיא חזיון באור הענין
 חמציים אל השפע המגיע להם מאתו על ידם
 ייראו ויכדו גם אותם, אבל לעהיד יתהלך בחוכם
 זיתן להם ברכותיו מבלי חמצי כאלו יתחד איש עם
 אשתו, כמ"ש חז"ל ע"ז שתהיה ככלה בבית חמיה
 זלא ככלה בית אביה, כי יהיה מעונתו בעולם השפל לשכון כבוד בחוכם, ותקבל שפע האלהית פנים אל
 פנים, והעבוד מאהבה ולא תירא ותכבד זולתו : (יט) והסירתי, ועי"כ אסיר את שמות הבעלים
 מפיה כי לא הדע עוד חמציים מובילים השפע והברכה אליה מאת אישה העליון, וחזן מזה לא
 יזכרו עוד בשמם, כי אז יהיה כל העולם תחת השגחת ה' לא תחת המערכת, עד שעבודת הבעלים
 חטו על גמרי : (כ) וכתתי להם ברית ביום הווא עם חית השדה שהמערכת והסעע לא ימשלו
 עוד על בני האדם, רק על החיה והעוף שהם ישאלו תחת השגחת הסעע לא בני אדם כפי' רי"א, וגם
 כשסופו יאמר שלא ימלאו אז שום דע בעולם לא מצפלי הרגון כי יכרות להם ברית עם החיות הרעות
 שלא יזיקו (וגם הוא משל על האנשים המראים כחיותו סרף שאכלו אותם בימי קדם), וגם לא ימלאו אז
 דעות בעלי הבחירה כי קשת וחרב ומלחמה אשבור מן הארץ, ועי"כ והשכבתים לבטח
 וכן אמר ביחזקאל (ס' ל"ד) וכתתי להם ברית שלום והשנתי חיה דעה מן הארץ וישעו ביערים, וכן
 בהבטחות ארון הנביאים (ויקרא כ"ו) והשנתי חיה דעה מן הארץ וחרב לא תעבור בארצכם :
 (כא) וארשתוך לי, ולא אחרוש אותך מחדש, כמ"ש ומשום חזן על כלה ישים עליך אלסוך, וישו
 אירוסין חדשים גדלים מן הקודמים כמ"ש וכתתי את בית ישראל ברית חדשה, כי
 האירוסין הקודמים היו רק לזמן ש היו עתידים לחטא ולבטל הקשר, כמ"ש בי פולח
 גנים ובני גנים וכו' כי אבד האבדון מהר וכו', וכה"ל וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר וכו' ומרס
 אפי בו וכו' אבל אז לא יחטאו עוד ולא יבטל הקשר, וז"ל וארשתוך לי לעולם וזה יהיה ע"י
 שארשתוך לי בצדק ובמשפט, כי שלמות האדם תלוי בשני דברים, א] בדברים שנישן לצד
 שגרו, ב] בדברים שבין אדם למקום, ונגד דברים שבין אדם לחברו אמר מיעשו או לדק ומשפט, שהמשפט

הושע ב

בְּאֲמוּנָה יִדְעֶתָ אֶת־יְהוָה: כִּי וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא אֲעֵנָה נְאֻם־יְהוָה אֲעֵנָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנֵנִי אֶת־הָאָרֶץ: כִּי וְהָאָרֶץ תַּעֲנֶנּוּ אֶת־הַדָּגָן וְאֶת־הַתְּיַרְוֹשׁ וְאֶת־הַיִּצְהָר וְהֵם יַעֲנֵנִי אֶת־יִזְרְעֵאל: כִּי וְזָרְעֶתִיחָ לִּי בְּאָרֶץ וְרַחֲמֹתַי אֶת־לֵא רַחֲמָה וְאָמַרְתִּי לְלֵא־עַמִּי

ת"א אענה. שער יב : רש"י עמי

די נביאי : (כג) אענה את השמים. לזקק על ההקדים מסלג סמוך החלוי במחמרו והם יענו לזקק מים על הארץ : (לד) את יזרעאל. את בני הגולה שמורעו ונקצו : (כה) זרעתיים לי. כזרע. סאה

מצודת דוד

מלשון ארוסה : (כג) אענה. מל' שניה והשבת שאלם : **מצודת ציון** מצודת המלכות
 הדק והמפסע שמעשי לא יהיו כדאיתם להשפיע לך מוכס מרובה כזאת אבל אעשה עוד כחסד וכרחמים : (כז) באמונה .

בשכר האמונה שהאמת בי : וידעת. ר"ל אז השיג השנה גדולה לדעת את ה' : (כג) אענה וגו'. וחזר ומשגש אענה את השמים כי בעצמי השמים באלו יסולו להוריד המטר ואמר שישיב על שאלתם למלאות אותם ויזווס להוריד המטר : והם יענו. כי הארץ הנמאה באלו שואלת על המטר ושיבו השמים על שאלתם להוריד את המטר : (כד) והארץ פענש. כי בעבור יבשות הארץ באלו הזרעים וען פרי שואלים להנמיח ולהאזי פרי וחשיב הארץ על שאלתם להנמיח וגו' : והם יענו את יזרעאל. את ישראל אשר זרעם האל והפילם בין העכו"ם השואלים על הנמחת הזרעים וגו' הנם הדגן והתיירוש והיצהר שיבו על שאלתם וינמחו וישאו פרי : (כה) זרעתיים לי בארץ. כלפי שהיחס זרעם בארץ העכו"ם הנה זרעם בארץ : את

באור הענין

גיא חזיון

באור המלות

חלמונה בין אדם למקום (ישעיה א' כ"א), מפסע לפי דין, דק לפניו משורת דין (ישעיה סט), חסד רחמים ע' מ"ט ישעיה ס"ג ו', בחלמונה, וידעת הידיעה הוא בדבר שהשיג בחייו או שהתברר לו ע"י מושכל ראשונות עד שא"א שימוסף כלל. ובחלמונה הוא בדבר שלא השיג בתיורו רק שקבל פטי מגידי אמת, ומאמין בדבר, וכ"מ שיש לו ידיעה ברורה א"י עוד לחלמונה :

ובעל החסד לא יסקיף על המקבל אם הוא רלוי רק יעשה עמו מלד מדה חסדו, וזה גד דק שיעשו המה : (כז) וארשתוך, ונגד מלות שבין אדם למקום עקרם תלוי בחלמונה שיאמין בה' ובחזרתו יביעודיו, ועז"ל וארשתוך לי באמונה ואחר שהבזיא הארוסה בידה מתנה הזאת שהיא החלמונה, יביא לה כנגדן מתנה מלדו שתדע את ה', שיגלה לה אומותיו ומופתיו והשדלת שכינתו בתוכם עד שידעו את ה' בידיעה ברורה כדבר המושג בחוש, שלא יצטרכו עוד לחלמונה, שהחלמונה היא בדבר שאין לו בו ידיעה ברורה רק קבנה, אבל הם יהיה להם ידיעה לדעת את ה' שהוא גדול מן החלמונה : (כג) והיה ביום ההוא אענה נאום ה', מנייר במליצתו שהזרע הנזרעת בארץ היא שואלת ודורשת מן הדגן והתיירוש, כי בקשה הזרע הוא שפעשה פרי תבואה ושינמחו הדגן והתיירוש מן הזרע אשר נזרע, ונדגן והתיירוש הם שואלים ודורשים מאת הארץ, כי מגמתם היא שהארץ תפן כחה להם ותניק להם לחותה ותלבה ולשד השמן, והארץ שואלת ודורשת מן השמים שהשמים יתנו רביבים מטר יורה ומלקוש בעתו ומגד שמש וגרש ירחים, והשמים הם שואלים ודורשים מאת ה' שהוא הנותן הגשם בעתו כפי השגחתו וגזרתו, שהגם שלפי הסבב רלוי שיהיו גשמים לפעמים ימנעו ע"י גזרת ההשגחה, כמ"ש וגם אני מנעתי מכם את הגשם בעוד שלשה חדשים לקציר, ובזה"ל לפעמים לא יבא מענה אל הזרע מאת הדגן והתיירוש והיזהר, כגון שיהיה שדפון או ידקון או ארבה או חסיל אשר יחיתו את תבואת הארץ, ולפעמים לא יבא מענה אל הדגן והתיירוש מאת הארץ, שיפחת כח האדמה, כמ"ש כי תעבוד את האדמה לא תוסיף את כחה לך, ולפעמים לא יבא מענה מן השמים אל הארץ, שיהיה עת בצורת ויבשות לפי הסבב ולא יהיה מטר, ולפעמים לא יבא מענה מאת ה' אל השמים, שימנע את המטר מלד ההשגחה ולא יהיה גשמי ברכה, אבל אז יענה כולם מענה אל השואלי' ויהיו דרושים לכל חפזיהם, וזה יהיה ע"י העניה הכללית ההשגחית שיבוא מאת ה', שעז"ל והיה ביום ההוא אענה נאום ה', ובזה יתעוררו כל ארבעה הנזכר להשיב מענה כהלכה, הראשון, שחבא מענה ההשגחה אל השמים, שעז"ל אענה את השמים, והוא שינוה לסיק מטר השגחיי מצרכתו ההשגחית, והם יענו את הארץ שגם השמים וסדרי המערכת יסכימו עם הברכה עד שלא יצטרך לשדד הסבב ולהרסה כי יהיו מוכנים לענות את הארץ ולתת את שאלתם : (כד) והארץ תענה את הדגן שימוסף כח האדמה ולשד שמה עד שתמלא שאלת הדגן והתיירוש לתת להם תבואה, והם יענו את יזרעאל הם ימלאו שאלת הזרע במזרעה לשאת פרי תבואה : (כה) זרעתיים לי בארץ

עמס

15/07/2018